

הרי זה אינו, כי הנדר אינו חל כלל, ויכול לישון לאלתר.

אלא שמא תאמר שמשנתנו עוסקת בדאמר: **קונם עיני בשינה למחר, אם אישן היום**, ובאה משנתנו להשמיענו שאסור הוא בשינה היום שמא יישן למחר, וזו היא ששנינו: "הרי זה בלא יחל דברו", כלומר: אסור הוא בשינה היום, שמא יבוא מחר לידי "לא יחל דברו".⁽³⁾

אף כך אי אפשר לומר, דהא אמרת: **כל באיסורא מזדחר**, ואין הוא אסור בשינה היום מחשש שמא יישן למחר שהוא עיקר איסורו.

אלא פשיטא, שמשנתנו עוסקת, כגון דאמר: "קונם עיני בשינה היום, אם אישן למחר", ובאופן זה אומרת המשנה "הרי זה בלא יחל דברו".⁽⁴⁾

והשתא תיקשי:

הרי אי אפשר לפרש את כוונת המשנה, שהוא באיסור "בל יחל" לישון היום שמא יישן למחר, שהרי אין זה איסור "בל יחל", שאפילו לדעת האוסר אין זה אלא חששא דרבנן, ולא איסור בל יחל.

ובהכרח ש"לא יחל דברו" האמור במשנה היינו על השינה למחר.

והרי באיזה אופן עוסקת משנתנו:

אי לא ניים היום כלל [אם לא ישן היום], **כי ניים למחר מאי "בל יחל דברו" איכא** הרי אין כלל איסור "בל יחל" לישון מחר.

אלא לאו בדניים [כגון שישן] היום כי אז אכן יש איסור "בל יחל" על שינת מחר.

והרי אי אתה יכול לומר שמשנתנו באה להשמיענו שאם ישן היום הרי הוא באיסור "בל יחל" למחר, כי זה הוא פשיטא.

אלמא איתיה דניים, כלומר: בהכרח שמשנתנו באה להשמיענו שמותר הוא לישון היום, וכך הוא פירוש המשנה: הרי זה מותר לישון היום ולהכניס את עצמו לספק איסור "לא יחל" אם יישן למחרת.⁽⁵⁾

ותיובתא דרב יהודה האוסר לישון היום שמא יישן למחר, ויבוא לידי איסור בל יחל למפרע.⁽⁶⁾

ומשנינן: **כי קתני** משנתנו "הרי זה בלא יחל

4. ראה מה שכתב בהגהות רבי אלעזר משה.

5. ראה ב"קושיות עצומות" לרבינו עקיבא איגר, שהאריך לתמוה על פירושו של הר"ן, ובצורך להידחק בפירוש המשנה.

6. תמה הר"ן: כיון שסוף סוף מפרשת הגמרא את המשנה שהיא אינה באה להורות איסור אלא היתר, אם כן מנין לנו לדחות את האפשרות

בשבועה שלא לאכול הרי לא יאכל מאליו, אלא שיהיה מוכרח לאכול משום פיקוח נפש, ובהה יש לומר שיחכה עד שיסתכן, ויאכל.

3. כתב הר"ן: ומשום הכי קתני "הרי זה בלא יחל דברו", ולא קתני "אסור", משום שאין שייך לומר "אסור" שהרי יום ראשון אינו אסור מצד עצמו, אלא כדי שלא יבוא ביום שני לידי "לא יחל".